

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. הגונב את העבדים פטור ... מאחיו עד שיוציאו מרשות אחיו 2
- ב. הגונב בנו ... כי ימצא פרט למצוי ... מונמצא בידו קאמינא ... הלכך הני מיקרי דרדקי ומתנו רבנן כמצויין בידן דמו ופטירי 2
- ג. רבי יהודה אומר אין לעבדים בושת ... ורבנן אחיו הוא במצות 3
- ד. לא תגנב בגונב נפשות הכתוב מדבר 3
- ה. לא תגנבו בגונב ממון 4
- ו. בעידי מכירה דכולי עלמא לא פליגי דנהרגין ... בעידי ... נהרגין גניבה אתחלתא דמכירה ... בעדים הראשונים של בן סורר ומורה שהוזמו שאין נהרגין 6
- ז. עדי מכירה בנפש שהוזמו אין נהרגין מתוך שיכול לומר עבדי מכרתי ... ובדלא אתו עידי גניבה ... דקא מרמוזי רמוזי ... רמיזא לאו כלום הוא 8
- ח. שלשה בתי דינין היו שם אחד יושב על פתח הר הבית ואחד יושב על פתח העזרה ואחד יושב בלשכת הגזית 8
- ט. באין לזה שעל פתח הר הבית ואומר כך דרשתי וכך דרשו חברי ... באין להן לאותן שעל פתח עזרה ... באין לבית דין הגדול שבלשכת הגזית ... חזר לעירו שנה ולמד בדרך שהיה למד פטור ואם הורה לעשות חייב שנאמר והאיש אשר יעשה בזדון אינו חייב עד שיוורה לעשות 9
- י. תלמיד שהורה לעשות פטור נמצא חומרו קולו 10

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

דף פו.

א. הגונב את העבדים פטור ... מאחיו עד שיוציאנו מרשות אחיו

ממה שנאמר (דברים כד פסוק ז) נֶפֶשׁ מֵאָחִיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַמִּדְנָה שְׂאִינּוּ¹ חייב אלא על אלו שבכלל אחינו בתורה ובמצות הן, אבל הגונב את העבד² או מי שחציו עבד וחציו בן חורין פטור

ב. הגונב בנו ... כי ימצא פרט למצוי ... מונמצא בידו קאמינא ... הלכך הני מיקרי דרדקי ומתנו רבנן כמצויין בידן דמו ופטירי

כבר התבאר לעיל דף פה: שהגונב את³ בנו או את אחיו הקטן, וכן האפוטרופין שגנבו את היתומים שהן סמוכין אצלם, ובעל הבית שגנב אחד מבני ביתו הסמוכין על שלחנו, ומלמד תינוקות שגנב אחד מן הקטנים

¹ שם הלכה ו

² להלן מעטינו מאחיו למעוטי עבדים. והנה לאפוקי עבד לא בעי קרא לכאורה, דליכא בהו אזהרה דלא ימכרו ממכרת עבד, ואין עונשין אלא א"כ מזהירין. אך קרא דמאחיו גבי גניבה כתיב. וצריך קרא למעט היכי דגנבו ושדר ליה מרא גיטא דחירותא ומכרו הגנב דפטור ממיתה. ואין להקשות דקיי"ל דדבר שאינו ברשותו אינו יכול להקדיש ולא להקנות, דלא כצנועין ב"ק ס"ט (ע"א) ור' יהודה סבר תמן דלא כוותייהו, דז"א, דאע"ג דאינו ברשותו בכ"ז קנין האיסור מצי להפקיע אף אם אינו ברשותו, וכמו דיכול לגרש אשתו אף אם היא שבויה, ומצד קנין האיסור בעינן לשמה וכל הדינים כמו בגט, וממילא איפקע נמי קנין המזון, ומחוסר גט שחרור ג"כ קיי"ל (גיטין מ' ע"א) דיכול לשחררו בגט, דלא כל"ק דאמימר, אף דודאי אינו ברשותו, וא"כ ה"ה היכי דגנב או נשבה, והראוני בנהש"ם גיטין (דף ל"ח ע"א) שהקשה כיו"ב גבי ההיא דאישתבאי כו' ושדר לה גיטא דחירותא, והקשה כנ"ל, ובמחכ"ת לק"מ ועיין מב"ט ח"ב סימן צ"ג, בשפחה שברחה עם ישמעאל, ונשאת לו בדיניהם, שלא היתה יכולה להוציאה, ומכר הבעלים את השפחה הזאת לתוגרמי, יעו"ש דשקיל ומרי אם הוי מכירה באונס, ודבריו צ"ע, דהא כיון דלא הוי ברשותו אינו יכול למוכרו. ולהלכה יש לומר דעבדא כמקרקעי דמי, וקרקע אינה נגזלת, וה"ה עבדים, כמבואר בהגוזל עצים (ב"ק דף צ"ז ע"א). ובקרקע הא מפורש בסוגיא דתקפו כהן (ב"מ ז' ע"א) דכל זמן שיכול להוציאו בדיינים ברשותיה קאי. אמנם בדברי המב"ט משמע דלא היה יכול להוציאו בדיינים, ובוה גם בקרקע אינו יכול להקדיש ולמכור, וצ"ע. ובעבד שהפיל עצמו לגייסות דרבו מוכרו ונטל דמיו, יעו"ש (גיטין דף מ"ד ע"א) משמע דמועיל המכירה בכתיבת השטר אף על גב דאינו ברשותו, משום דהקנאה לגזלן גופיה מהני, כמו"ש האחרונים, ואכמ"ל. או"ש שם.

³ רמב"ם שם הלכה ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

הלומדים אצלו, אע"פ שנשתמש בו ומכרו פטור ממיתה שנאמר וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוֹמָת פֶּרֶט לֹא לוֹ שֶׁהֵן מִצְוִיִּין בִּידוֹ וּמ"מ עוֹבֵר מִשׁוּם לֹא זֶה.

ג. רבי יהודה אומר אין לעבדים בושת ... ורבנן אחיו הוא במצות

כבר התבאר במסכת ב"ק דף פז. ובמסכת גיטין דף יב. שמכיון שעבד כנעני⁴ גופו קנוי לרבו, הרי הוא של רבו כאחת מבהמותיו, וכל הנאה ממנו של רבו הוא. לפיכך הקוטע יד עבד כנעני של חבירו נותן כל החמשה דברים שהם נזק צער וריפוי ושבת ובושת לאדון, והעבד ניוזן מהצדקה אף על פי שהאדון לוקח השבת⁵, שהרי יכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך, והריפוי שנותנים לו נותן האדון לרפאותו, אלא שאם אמדוהו להתרפאות בה' ימים ועשו לו סמים חזקים שמהיר לרפאותו בשלשה ימים לוקח האדון היתרון, אף על פי שהעבד נצטער יותר בסמים החזקים והחריפים שמהיר להתרפאות בהם, כמו שלוקח הצער של עיקר המכה,

אולם החובל בעבד כנעני שלו⁶, פטור⁷. אלא שנותן לרפאותו ויכול לרפאותו אפילו בסמים חזקים גורמים לו צער.

ד. לא תגנב בגונב נפשות הכתוב מדבר

כבר התבאר לעיל דף פד. פה: שכל הגונב נפש מישראל⁸ עובר בלא תעשה שנאמר (שמות כ פסוק יג) לא תגנב פסוק זה האמור בעשרת הדברים הוא אזהרה לגונב נפשות וכן המוכרו עובר בלא תעשה שזה בכלל (ויקרא כה פסוק מב) לא ימכרו ממכרת עבד ואין לוקין על שני לאוין אלו, מפני שהוא

⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד רסז כא, חו"מ תכד ג

⁵ לא אמר אף על פי שנוטל הנזק לפי ששבת יש יותר רבותא שהוא נהנה עדיין כל שעה מן העבד ובאותה שעה אינו רוצה לזונו. ט"ז שם ט

⁶ שו"ע ונו"כ תכד ג

⁷ ועיין בסמ"ע שם ד ובקצוה"ח א האם פטור גם ממלקות, שאף על גב דהיכא דליכא תשלומין בחובל מיחייב מלקות (, כיון דפטורא דרבו אינו אלא משום דמה שקנה עבד קנה רבו והו"ל בר תשלומין אלא שרבו זוכה ממנו אח"כ ועיי"ש שהאריכו בזה.

⁸ רמב"ם גניבה פ"ט ה"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין, שנאמר (שמות כא פסוק טז) וגנב איש ומכרו וגמצא בידו מות יומת, ונאמר (דברים כד פסוק ז) פי ימצא איש גנב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו וּמַת הַגָּנֵב הַהוּא וּבְעֶרְתָּ הָרֶע מִקִּרְבְּךָ וּמִיתָתוֹ בַּחֲנָק.

ה. לא תגנבו בגונב ממוז

כל הגונב⁹ ממוז¹⁰ משהו פרוטה ומעלה, עובר על לא תעשה, שנאמר (ויקרא יט פסוק יא) לא תגנבו. ואין לוקין על לאו זה שהרי ניתן לתשלומין, שהגנב

⁹ רמב"ם גניבה פ"א ה"ג, שו"ע חו"מ סי' שמח סעי' א וסעי' ב

¹⁰ ואם עשה שליח לגנוב וגנב, אם השליח ידע, המשלח פטור דאין שליח לדבר עבירה והשליח חייב, ואם השליח לא ידע, דעת הרבה ראשונים דבשוגג יש שליח לדבר עבירה, והמשלח חייב בכפל, וכן פסק רמ"א סי' שמ"ח ס"ה, ובש"ך שם סק"ו האריך דבשוגג אין שליח לדבר עבירה, והמשלח פטור, והשליח ג"כ פטור דאינו מתכוין לגנוב כלל, והדברים עתיקין והאריכו האחרונים. ואם הם שותפים בגניבה, דעשה להשותף שליח שיגנוב עבורו ועבור המשלח, עיין בבא מציעא ח' ע"א ברש"י ד"ה ואילו, מבואר דבשותפים יש שליח לדבר עבירה, והתוס' ד"ה ושותפין חולקים, ובקצות החושן סי' הנ"ל סק"ג האריך. (מנחת חינוך מצוה ד אות ד).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

חייבה אותו תורה לשלם¹¹. ואחד הגונב ממון ישראל או הגונב ממון גוי¹² עובר עבודה זרה¹³, ואחד הגונב את הגדול או את הקטן.

איזהו גנב¹⁴, זה הלוקח ממון אדם בסתר ואין הבעלים יודעים או אפילו יודעים רק שלוקח מהם בהחבא. אבל אם לקח בגלוי ובפרהסיא, אפילו אין הבעלים יודעים אין זה גנב, אלא גזלן.

וכגון הפושט¹⁵ ידו לתוך כיס חבירו ולקח מעותיו ואין הבעלים רואין וכן כל כיוצא בזה. אבל אם לקח בגלוי ובפרהסיא בחזק יד, אין זה גנב אלא גזלן¹⁶.

¹¹ וחייב לשלם מעידית שבנכסיו כדין מוזיק. ש"ך שם ס"ק א.

¹ עיין בש"ך שם ס"ק ב שכתב, "וקשה מכאן על מ"ש הרב בהג"ה בא"ע ריש סי' כ"ח קדש' בגזל או בגניבת עבד"ם הוי מקודשת, דהא אינה צריכה להחזיר רק משום קידוש השם עכ"ל. ומה שהוציא הרב שם כן מתשובת מהרי"ו סי' קל"ה, כשתעייין בתשוב' רי"ו שם תראה שאינו כן וצ"ע". ועיין בנתיבות המשפט שם ס"ק א שתי', דאע"ג שגניבת הנכרי דאורייתא כדילפינן בב"ק קיג ע"ב ופסוקים, עכ"פ בישראל גופא אי לא דכתיב בתורה והשיב את הגזילה הו"א שאף שעבר אלו דלא תגנובו מ"מ איסורא דעבד עבד ובהשבה אינו חייב, וא"כ בגוי שלא מצינו בשום מקום שנכלל בכלל והשיב את הגזילה, א"כ אע"ג שיש איסור גמור בגונב ממנו עכ"פ איסורא דעבד עבד ואינו חייב בהשבה אי לא משום קידוש ה' וא"כ זה כוונת הרמ"א. ואם תאמר הרי כיון שיש בו איסור א"כ אין הממון שלו ואיך יכול לקדש בו אפילו אם אין צריך להשיב י"ל שכיון שההנאה בדבר אחר שנגנב מותרת מן התורה שהרי אינו בהשבה והוא המציא לה שכר זה א"כ מקודשת בשכר הנאה שהמציא לה. ועיין בשו"ת נודע ביהודה קמא יו"ד סימן פא שכתב "וזה לדעתי דעת הרמב"ם שבגניבה פסק דעובר בלאו על גניבת כותי משום דלא תגנובו סתמא כתיב וכולל ישראל וכותי, אבל בגזל סמך ליה רעד ואין הכותי בכלל אבל ילפינן לה מאחרי נמכר או מוחשב עם קונהו ואם כן אין כאן לאו אף דאיכא איסור דאורייתא. ודלא כדעת הכ"מ ריש הלכות גזילה שכתב ודייק רבינו לכתוב אסור לגזול או לעושק ולא כתב שעובר עליו בלא תעשה לומר שאין איסור זה מן התורה עכ"ל. ולדידי גם להרמב"ם אסור מן התורה אבל עם כל זה אינו בלאו. גם מה שכתב הש"ך בח"מ סימן שנ"ט ס"ק ב' על דברי הכ"מ וז"ל הש"ך ומדברי הרמב"ם ריש הלכות גניבה שהעתיק המחבר לעיל ריש סימן שמ"ח לא משמע כן. הנה דימה הש"ך גזילה לגניבה ולדעתי אין הדמיון עולה יפה וכנ"ל".

¹³ אך נראה לי לכאורה דאף להסוברים גזילת גוי דרבנן מ"מ גניבת גוי אפשר דמן התורה אסור, להסוברים דאף על מנת למיקט ואף שלו אסור לגנוב מן התורה, כמבואר לקמן מזה נראה דהתורה לא אסרה זה מדין ממון לכד רק המדה הגרועה הזאת בעצמה התורה אסרה, א"כ בשלמא גזל דהוא רק דהתורה אסרה ממון חבירו א"כ אפשר דשל גוי לא אסרה כי הממון שלו הפקר לאותן שימות, אבל גניבה דאף שלו אסור לגנוב כדי שלא ילמוד מדה הגרועה הזאת, א"כ אף מגוי אסור כדי שלא ירגיל בזה ועל זה הקפידה התורה. אך לכאורה לשימות אלו, גם בפחות משהו פרוטה עובר על הלאו הזה, דמרגיל עצמו בזה ולא ממעם חצי שיעור. (מנחת הינוך מצוה רכד אות ד).

¹⁴ רמב"ם גניבה פ"א ה"ג, שו"ע חו"מ סי' שמח סעי' ג וסמ"ע ס"ק ז וביאור הגר"א שם

¹⁵ רמב"ם שם הלכה ג.

¹⁶ וברמב"ם שם סיים "לפיכך ליסמים מזויין שגנב אינו גזלן אלא גנב, אף על פי שהבעלים יודעין בשעה שגנב". והראב"ד שם השיג עליו. ועיין בש"ך חו"מ סי' רצד ס"ק ז מש"כ ופסק שם, דליסמים מזויין גנב הוא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

דף פו:

ו. בעידי מכירה דכולי עלמא לא פליגי דנהרגין ... בעידי ... נהרגין גניבה אתחלתא דמכירה ... בעדים הראשונים של בן סורר ומורה שהוזמו שאין נהרגין

ביצד דנין¹⁷ בן סורר ומורה מביאין אותו אביו ואמו תחילה לבית דין של שלשה ואומריין להן בננו זה סורר ומורה, כמו שכבר התבאר לעיל דף עא. ומביאין שני עדים שגנב משל אביו וקנה בשר ויין במה שגנב ואכל אותה אכילה האמורה אחר ההתראה¹⁸, וזו היא עדות הראשונה ומלקין אותו כשאר חייבי מלקות, שנאמר (דברים שם פסוק יח) וַיִּסְרוּ אֹתוֹ¹⁹ ולא ישמע אליהם

חזר וגנב משל אביו ואכל אכילה זו, אביו ואמו מביאין אותו לבית דין של שלשה ועשרים²⁰ ומביאין שני עדים ומעידין עליו שגנב ואכל אכילה זו

¹⁷ רמב"ם הלכות ממרים פרק ז הלכה ז

¹⁸ כמתרין אביי מתני' ה"ק מתרין בו בפני שנים ומלקין אותו בפני שלשה

¹⁹ ואין מלקין אותו מלאו דלא תאכלו על הדם אע"פ שאזהרתו משם כדלעיל בריש הפרק משום דהוי לאו שבכללות שכל דורשין מאותו פסוק שאין מברין על הרוני ב"ד וסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין כלום כל אותו היום ושלא יאכל אדם קודם שיתפלל כמפורש כל אחד במקומו (הגהות מיימוניות שם וכן בכס"מ) ועיין סנהדרין סג ע"א תוד"ה משום דהוי לאו שבכללות שהקשו "תימה ת"ל דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד דהוי אזהרה לבן סורר ומורה ועוד תימה הא בן סורר ומורה לוקה כדתנן בפ' בן סורר ומורה (לקמן דף עא:) וילפינן בגמרא ויסרו מווסרו וע"כ אזהרתיה מלא תאכלו על הדם וכיון דגלי רחמנא אהאי לאו דלקי ה"ל למימר בכל דוכתי דלקי לכל הפחות היבא דאין יכול לבא לידי מיתה" ועיי"ש בערוך לגר מש"כ לתרין ועיין במרגליות הים סנהדרין סג ע"ב אות כ שהביא מתומים ונתיבות הו"מ סי' לד שכתבו דלאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו אינו לקלות האיסור אלא לרוה הומרתו ולאו שבכללות הוא לקלות האיסור ו"א נ"מ גדולה לדינא דבלאו שבכללות אינו נפסל לעדות ולהכי נקטה הגמק' טעם זה דאי משום שניתן לאזהרה וכו' א"כ לרוב הומרתו ודאי היה נפסל לעדות

²⁰ במ"ל הקשה אני תמיה על רבינו ז"ל דלמה לא הביא דעיר שאין בה זקנים אין נעשה בה בן סורר ומורה משום דבעינן זקני עירו וליכא וכדאיתא בהך סוגיא. וכונתו למכות דף י: דהתם איתא ועיר שאין בה זקנים ר' אמי ורבי אסי חד אמר נעשה בה בן סורר ומורה וחד אמר אין נעשה בה בן סורר ומורה למ"ד אין נעשה בה בן סורר ומורה בעינן זקני עירו וליכא למ"ד נעשה בה בן סורר ומורה מצוה בעלמא. וכתב הריטב"א ז"ל בחי' שם דהני תלת פלוגתא (דאפליגו ר' אמי ור' אסי בעיר שאין בה זקנים דאינה קולטת ואינו עושה בן סורר ומורה ואין מביאין עגלה ערופה בהדא אפליגו בכולהו אי בעינן קרא כדכתיב או לא, והרמב"ם גבי עיק מקלט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדין היומי

מסכת סנהדרין

האמורה אחר שהתרו בו, וזו היא עדות אחרונה אפילו היו השנים הראשונים הם האחרונים²¹.

ואחר שמקבלין עדותן בודקין אותו שמא הקיף השער את כל הגיד²², אם לא הקיף ולא שלמו לו שלשה חדשים גומרין דינו כדרך כל הרוגי בית דין וסוקלין אותו, ואינו נסקל עד שיהיו שם שלשה הראשונים שנאמר בַּנְנִי זֶה זָחוּ שְׁלָקָה בְּפָנֵיכֶם.

שנים שהעידו²³ בבן סורר ומורה עדות הראשונה, המחייבת מלכות כנזכר, ובאו שנים אחריהם והעידו עליו עדות האחרונה שבה יהרג והוזמו שתיהן, כת הראשונה לוקה ואינה נהרגת מפני שיכולים לומר להלקותו באנו, אבל כת האחרונה אם יודעים שלקה²⁴, נהרגת שעל פיה²⁵ בלבד²⁶ הוא נהרג.

פסק שאינה קולטת. ועיין מעשה רקח הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ז הלכה ו מה שתירץ דדעת רבינו כר"א התם שדין זה נאמר רק בעיר מקלט.

²¹ ומ"ש אפילו היו שנים הראשונים הן האחרונים אפשר שלמד כן מדרגתן במרובה (דף ע"ג) גנב ע"פ שנים וטבח על פיהם או ע"פ שנים אחרים משלם תשלומי ארבעה וחמשה. כס"מ שם ובאו"ש הביא מקור אחר דיצא לרבינו מתוספתא (סנהדרין פ"א ה"ג) שכתוב בה ואפילו אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים מצטרפין לחייבו מיתה, וה"ה דאם שניהם הן הראשונים, ועי"ש שיצא לידון בדין חדש מהתוספתא דבעי' ג' דינים הראשונים ואכמ"ל.

²² ועיין באחרונים שם שביארו אמאי בודרים היקף הגיד למיתה ולא למלקות.

²³ רמב"ם הלכות עדות פרק כא הלכה ט

²⁴ דאלי"כ מצו למימר להלקותו באנו דלא ידענו שכבר לקה רב"ז שם.

²⁵ פירוש, דאם לא היה נהרג רק ע"פ צירוף שני כתות העדים, והיו שני הכתות באין להרגו, אז אינן נהרגין הכת השניה, מפני שאמרו בתוספתא דסנהדרין פ"ו (ה"ו) אין עדים זוממין נעשין זוממין עד שיוזמו כולן, ואין עדים זוממין נהרגין עד שיהרגו כולן, ואין משלמין עד שישלמו כולן, א"כ כיון דכולהו בצירוף להריגת הבן סו"מ אתו לב"ד להעיד, וכי ניוזמו אינן נענשין כולן, דהראשונים אינן נהרגין לבד מלקות, אם כן אין השנים נענשין עד שיענשו כולן, לכן אמר שלא על פי הראשונים הוא נהרג, והעדים הבאין להרגו ניוזמו כולן, ונהרגין כולן. וזה פשוט מאוד. או"ש ובוה מתורץ קושית הלח"מ שם בהערה הבאה

²⁶ קשה קצת דמשמע דאם לא היה על פיהן לבד נהרג לא משום דאמרינן דבר ולא חצי דבר והא הוא כתב בסמוך דשנים אומרים גנב ושנים אומרים אכל נהרגין אף על פי דאינו נהרג אלא ע"פ שתי הכיתות יחד דתרתיה בעינן להמיתו גנב משל אביו ואכל ברשות אחרים. וי"ל דהכא רבינו טעמא רויחא נקט אבל לעולם דאפילו דאינו נהרג אלא בהצטרפות שתי הכיתות נהרגין היכא שהוזמו. וא"ת מאי שנא דשנים אומרים אחת בגנבה ושנים אומרים אחת בכריסה שכתב רבינו בפרק ד' דאפילו לרבנן דאמרי דבר ואפילו חצי דבר לא מהני והכא בשנים אומרים גנב ושנים אומרים מכר וכן גבי בן סורר ומורה שנים אומרים גנב ושנים אומרים אכל אם הוזמו הכיתות נהרגין אף על גב דכל אחד מהן חצי דבר הוי דגניבת נפש אינו מספיק להמיתו אלא עם עדות המכירה וכן עדות הגניבה אינו מספיק להמית בן סורר ומורה אלא עם האכילה ברשות אחרים וי"ל דגבי בן סורר ומורה אהני סהדותא דקמאי דאמרי גנב משל אביו לחייבו ממון שגנב ואפ"י גבי גנב נפש דלא מהני סהדותיהו להכי מ"מ מהני סהדותיהו לפוסלו לעדות דקעבר בלאו דלא תגנוב וכדכתבו התוס' בפ' אלו הנחנקין (דף פ"ו ב) בד"ה גניבה אתחלתא דמכירה היא וכו' וא"כ כיון דמהני סהדותיהו דקמאי למידי ולא צריכי לבתראי דמכירה ואכילה אף על גב דבתראי צריכי לקמאי מהני וכמ"ש בפ' מרובה גבי עדי גניבה וטביחה ומינה למדנו גם ההיא דפ' התקבל דשנים אמר בפנינו אמרה וכו' כדכתיבנא. לח"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדין היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

היתה הכת האחרונה ארבעה שנים אומרים בפנינו גנב ושנים אומרים בפנינו אבל, והוזמו בולן נהרגין.

**ז. עדי מכירה בנפש שהוזמו אין נהרגין מתוך שיכול לומר
עבדי מכרתי ... ובדלא אתו עידי גניבה ... דקא מרמזי
רמוזי ... רמיזא לאו כלום הוא**

העידו שנים²⁷ שזה גנב נפש מישראל ומכרו, והוזמו הרי אלו נחנקין כאשר זממו לעשות לו בעדותם.

העידו שנים שגנבו, והעידו שנים אחרים שמכרו, בין שהוזמו עדי גניבה בין שהוזמו עדי מכירה כל כת מהן שהוזמה נהרגת, שהגניבה היא תחילת חיובו של זה למיתה²⁸.

העידו שנים שמכרו לזה הישראל²⁹ והוזמו, ולא היו שם עדים שגנבו הרי אלו פטורין, שאפילו לא הוזמו לא היה זה נהרג, מפני שיכול לומר עבדי מכרתי.

באו עדי גניבה אחר שהוזמו עדי מכירה, אפילו ראינו אותן רומזין זה את זה אין נהרגין³⁰.

**ח. שלשה בתי דינין היו שם אחד יושב על פתח הר הבית
ואחד יושב על פתח העזרה ואחד יושב בלשכת הגזית**

²⁷ רמב"ם הלכות עדות פרק כא הלכה ט

²⁸ כלומר ולא מצו קמאי למימר אנן לחיובי מלקות אלאו דגניבה קא אתינן דקי"ל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקיין עליו הילכך לחיובי מיתה קא אתו. רדב"ז שם

²⁹ לא עלה על דעת רבינו ז"ל לומר דמכר לישראל ולא לעכו"ם כמו שהיה סובר הרב כ"מ עד שהוקשה בעיניו אלא כוונתו הוא שמכר לזה הישראל כלומר לישראל זה מכרו פלוני זה ולזה הישראל קאי לנמכר ר"ל שהגנב מכרו לזה הישראל ונקט לומר שלא ידעו אם הוא עבדו של מי שמכרו אלא מה שידעו לכד הוא שמכרו לישראל לעבד. לח"מ שם

³⁰ וא"ת הא אסיקנא בפרק כיצד דרמיזא מילתא היא וכדכתיבנא לעיל לא קשיא התם לענין ממונא הכא לענין נפשות רמיזא לאו מילתא היא. רדב"ז שם ועיין חי' הגר"ח הלוי מש"ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

כמה בתי דינין קבועין יהיו בישראל וכמה יהיה מניינן³¹, קובעין בתחלה בית דין הגדול במקדש, והוא הנקרא סנהדרין גדולה ומניינם שבעים ואחד, שנאמר (במדבר יא פסוק טז) אֶסְפְּהָ לִי שִׁבְעִים אִישׁ מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמֹשֶׁה עַל גְּבִיהֶן שְׁנֵאמַר (שם) וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ הֲרֵי שִׁבְעִים וְאֶחָד.

הגדול בחכמה שבכולן מושיבין אותו ראש עליהן והוא ראש הישיבה והוא שקורין אותו החכמים נשיא בכל מקום והוא העומד תחת משה רבינו, ומושיבין הגדול שבשבעים משנה לראש ויושב מימינו והוא הנקרא אב בית דין ושאר השבעים יושבין לפניו כפי שניהם וכפי מעלתם, כל הגדול מחבירו בחכמה יהיה קרוב לנשיא משמאלו יותר מחבירו, והם יושבין בכמו חצי גורן, בעיגול כדי שיהיה הנשיא עם אב בית דין רואין כולן,

ועוד מעמידין שני בתי דינין של עשרים ושלושה עשרים ושלושה אחד על פתח העזרה ואחד על פתח הר הבית, ומעמידין בכל עיר ועיר מישראל שיש בה מאה ועשרים או יותר סנהדרין קטנה ויושבת בשער העיר וכמה יהיה מניינם עשרים ושלושה דיינים והגדול בחכמה שבכולן ראש עליהן והשאר יושבין בעיגול כמו חצי גורן כדי שיהא הראש רואה את כולן.

ט. באין לזה שעל פתח הר הבית ואומר כך דרשתי וכך דרשו חבירי ... באין להן לאותן שעל פתח עזרה ... באין לבית דין הגדול שבלשכת הגזית ... חזר לעירו שנה ולמד בדרך שהיה למד פטור ואם הורה לעשות חייב שנאמר והאיש אשר יעשה בזדון אינו חייב עד שיורה לעשות

וכיצד דנין זקן ממרא³², בעת שיפלא דבר ויורה בו חכם המגיע להוראה בין בדבר שיראה בעיניו בין בדבר שקבל מרבותיו, הרי הוא והחולקין עמו עולין לירושלים ובאין לבית דין שעל פתח הר הבית, אומרים להן בית דין כך

³¹ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק א הלכה ג
³² שם הלכה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדין היומי

מסכת סנהדרין

הוא הדין, אם שמע וקבל מוטב³³ ואם לאו באין כולן לבית דין שעל פתח העזרה ואומרים להם גם הם כך הוא הדין, אם קבלו ילכו להן ואם לאו כולן באין לבית דין הגדול ללשכת הגזית שמשם תורה יוצאת לכל ישראל שנאמר מן המקום ההוא אשר יבחר ה', ובית דין אומר להם כך הוא הדין ויוציאין כולן, חזר זה החכם לעירו ושנה ולמד בדרך שהוא למוד הרי זה פטור, הורה לעשות או שעשה כהוראתו חייב מיתה ואינו צריך התראה, אפילו נתן טעם לדבריו אין שומעין לו אלא כיון שבאו עדים שעשה כהוראתו או שהורה לאחרים לעשות גומרין דינו למיתה בבית דין שבעירו, ותופסין אותו ומעלין אותו משם לירושלים, ואין ממיתין אותו בבית דין שבעירו ולא בבית דין הגדול שיצא חוץ לירושלים אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים, ועד הרגל משמרין אותו וחונקין אותו ברגל, שנאמר (שם פסוק יג) וְכָל הָעָם יִשְׁמְעוּ וַיֵּרְאוּ וְלֹא יִזְדוּן עוֹד מִכֹּלל שְׁצַרִּיךְ הַכְּרוּזָה, וארבעה צריכין הכרזה, זקן ממרא, ועדים זוממין, והמסית, ובן סורר ומורה, שהרי בכולן נאמר ישמעו ויראו.

י. תלמיד שהורה לעשות פטור נמצא חומר קולו

אין זקן³⁴ ממרא חייב מיתה עד שיהא חכם שהגיע להוראה סמוך בסנהדרין ויחלוק על בית דין בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת או בתפילין ויורה לעשות כהוראתו, או יעשה הוא על פי הוראתו ויחלוק עליהן והן יושבין בלשכת הגזית, אבל אם היה תלמיד שלא הגיע להוראה והורה לעשות פטור, שנאמר (דברים יז פסוק ה) כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפָּט מִי שֶׁלֹּא יִפְלֵא מִמֶּנּוּ אֵלָּא דָּבָר מוֹפְלֵא³⁵.

³³ ויש בזה תנאי, יתבונן בו המסתכל בראשון של הוריות (ב כ) בעין יפה, והוא שאם היה בזמן הסנהדרין חכם וראוי להוראה והורו בית דין הגדול בדבר אחד להתר והוא סבור שטעו בהוראתן אין עליו מצוה לשמוע דברי החכמים ואינו רשאי להתיר לעצמו הדבר האסור לו אבל ינהג חומר לעצמו וכל שכן אם היה מכלל הסנהדרין יושב עמהן בבית דין הגדול ויש עליו לבא לפניהם ולומר טענותיו להם והם שישאו ויתנו עמו ואם הסכימו רובם בבטול הדעת ההוא שאמר ושבו עליו סברותיו יחזור וינהוג כדעתם אחרי כן לאחר שיסלקו אותו ויעשו הסכמה בטענתו. וזהו העולה מן ההלכות ההם. ומכל מקום חייב לקבל דעתם אחר ההסכמה על כל פנים (השגות הרמב"ן לספר המצוות שורש א)

³⁴ שם הלכה ה

³⁵ ובתלמיד שלא הגיע להוראה הכל פלא (בס"מ שם)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדין היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

היה חכם³⁶ מופלא של בית דין וחלק ושנה ולמד לאחרים כדבריו אבל לא הורה לעשות פטור, שנאמר (שם פסוק יב) וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן לֹא שִׂיאֵמֶר בְּזִדּוֹן אֵלָּא יוֹרֵה לַעֲשׂוֹת אוֹ יַעֲשֶׂה הוּא בַעֲצֻמוֹ.

³⁶ שם פ"ג ה"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

